

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Norrbottens Föreningsarkiv

2022

Verksamhetsberättelse för Norrbottens Föreningsarkiv 2022

Styrelsen för Norrbottens Föreningsarkiv (Föreningsarkivet) avger härmed sin berättelse för verksamheten under perioden 2022-01-01 – 2022-12-31.

Styrelsens sammansättning

Ordförande:	Roine Viklund	t.o.m. 2022
Ledamöter:	Thomas Åkerlund	t.o.m. 2023
	Mats Nordström	t.o.m. 2022
	Margareta Pohjanen	t.o.m. 2022
	Elisabeth Lindberg	t.o.m. 2023
	Bengt-Åke Strand	t.o.m. 2022, utsedd av Region Norrbotten
	Peter Eriksson	t.o.m. 2022, utsedd av Region Norrbotten
Ersättare:	Jan-Ivar Johansson	t.o.m. 2023
	Wivi-Anne Nilsson	t.o.m. 2022
	Daniel Bergman	t.o.m. 2022, utsedd av Region Norrbotten

Revisorer

Revisor:	Tommy Sandström	t.o.m. 2022
	Bernt Drugge	t.o.m. 2022, utsedd av Region Norrbotten
Ersättare:	Hans Palmgren	t.o.m. 2022
	Eva Alriksson	t.o.m. 2022, utsedd av Region Norrbotten

Mandatperioderna löper till efter verksamhetsåret påföljande årsmöte utom för representanter utsedda av Region Norrbotten, vilkas mandatperioder bryts vid årsskiftet.

Sammanträden

Styrelsen har sammanträtt vid följande tillfällen under 2021:

8/2, 5/4, 26/4, 14/6, 7/9, 15/11

Föreningens årsmöte 2022 genomfördes den 26 april på Arkivcentrum med 17 deltagare. Efter beslut på årsmötet genomfördes även ett extra årsmöte den 9 augusti för att fastställa budget och verksamhetsplan samt välja valberedning. På båda mötena var Jan-Ivar Johansson mötesordförande.

Under perioden 26/4-31/12 tjänstgjorde Peter Eriksson som vice styrelseordförande och under perioden 26/4-15/11 även som ställföreträdande ordförande.

BPA TEA MP MN RJ av

Prioriteringar och viktiga händelser

Under året har föreningen haft två huvudprioriteringar, dels att effektivisera och åtgärda brister i medlemsadministrationen, dels att förstärka servicen till föreningslivet och i synnerhet till medlemsföreningarna. Verksamheten fick ett betydande resurstillskott i och med att en ny chef tillträdde den 1 april. Till skillnad från tidigare kommer chefstjänsten inte vara delad med Norrbottens museums avdelning Arkiv & bibliotek vilket innebär att en del av arbetstiden kommer att kunna läggas på exempelvis utvecklingsarbete eller arkivvård. Detta drar även en tydligare linje mellan verksamheterna – en gränsdragning som också bekräftas i det nya samverkansavtal som trädde i kraft den 1 januari.

Årets omfattande utvecklingsarbete har inkluderat inte bara prioriteringsområdena utan även arkivvården och skapar sammantaget bättre förutsättningar för att ta ansvar i relation till såväl Norrbottens föreningsliv som till nu- och framtida arkivanvändare. Arbetet har kunnat genomföras som ett resultat av två grundläggande förutsättningar. För det första hade det inte varit möjligt utan personalens kreativitet, kunskap och personliga engagemang. Idéerna till utvecklingsinsatsernas utformning kommer inifrån verksamheten. För det andra har det krävt att mindre arbetstid avsatts till att ordna och förteckna arkiv, vilket medfört att medlemsföreningarna får vänta längre på att få sina inlämnade arkivhandlingar omhändertagna. På sikt är dock avsikten att de åtgärder som vidtagits kommer att frigöra arbetstid. I vissa avseenden har dessutom servicen till medlemmarna och föreningslivet redan nu börjat förstärkas – genom ett kursprogram med utbildningstillfällen, framtagandet av nya arkivhandledningar och medlemsbrev. Satsningen fick en extra skjuts av att den beviljades extra medel från Kulturrådet och förstärkningen kommer att märkas i ännu högre grad under 2023.

Under hösten har Föreningsarkivet tecknat avtal med en ny byrå för redovisning och personaladministration. Därigenom beräknas Föreningsarkivet spara cirka 30 000 kr om året. Den nya byrån tar därtill över arbetet med medlemsfakturerings vilket sparar arbetstid i medlemsadministrationen. Det nya avtalet gäller från 1 januari 2023.

Personal

Under året avslutades de tidsbegränsade anställningar som varit knutna till projektet *Arkivresan*. Riia Chmielowski har därefter dock tagits i tjänst ytterligare några veckor för att avsluta arbetet med arkivet efter Lule älvs flottningsförening.

Under 2021 har följande personer tjänstgjort vid Föreningsarkivet:

- T.f. arkivchef Margaretha Lindh, anställd av Region Norrbotten (– 31 mars)
- Arkivchef Tore Andersson Hjulman (1 april –)
- Arkivarie Ginger Karström

BJS TER MP/MN BJ av

- Arkivassistent Annika Emmoth
- Arkivassistent Per Marklund
- Arkivarie Riia Chmielowski, timanställd/projektanställd tidsbegränsat.
- Arkivassistent Karim Ajaj, timanställd, tidsbegränsat.

Råd och service till föreningslivet

Utbildning och information

Ett kursprogram med utbildningstillfällen riktade till föreningslivet har tagits fram. Satsningen inleddes den 3 december med ett inspirationssamtal med workshop på temat digitalt bevarande med ungdomsförbundet Sveroks utvecklingssamordnare Christer Pettersson och arkivchef Tore Andersson Hjulman. Ytterligare fyra tillfällen med olika teman är inplanerade under våren 2023. Satsningen har skett inom ramen för Arkivcentrum. Kurserna blir ett tillägg till den arkivpedagogiska verksamhet som Arkivcentrum driver sedan tidigare, så som studentmottagningar och Arkivens dag, men skiljer sig från dessa genom att vara riktade till arkivbildare snarare än till arkivanvändare. Genom kunskaper i sådant som dataskyddsförordningens krav, handskriftstydning, klassisk arkivvård och arkivism rustas föreningarna att ta hand om sina handlingar på ett bra sätt. Föresatsen har ursprungligen varit att göra kurserna enkelt tillgängliga i hela regionen genom att strömma dem på webben, men på grund av kapacitetsbrist inom Norrbottens museum har detta inte varit möjligt. Förutsättningarna för att strömma kommer dock av allt att döma att förbättras, kanske redan till våren 2023.

Ett 20-tal föreningsaktiva deltog i workshopen om digitalt bevarande den 3/12.

Arbetet med att skriva en ny allmän arkivhandledning och en ny handledning för digitalt bevarande har påbörjats. Handledningarna blir ett stöd för föreningslivet i allmänhet och för

Handwritten signatures and initials in blue ink: B, P, M, N, Per, av

medlemsföreningarna i synnerhet och ska fungera som ett komplement till Föreningsarkivets individuella rådgivning. Planen är att handledningarna ska vara färdiga att använda under hösten 2023.

Rådgivning till föreningar i arkivfrågor har huvudsakligen skett i samband med leveranser av arkivmaterial från medlemsföreningar.

Mottagning av arkivmaterial

Under året har Föreningsarkivet tagit emot 56 arkivleveranser.

Medlemsföreningarna

Vid årets slut hade Föreningsarkivet 261 föreningar som medlemmar vilket, är nio medlemmar färre jämfört med föregående år. Många föreningar har avslutat sin verksamhet och vittnar om att det beror på pandemin.

I slutet av året återupptogs rutinen med utskick av medlemsbrev med information om Föreningsarkivets verksamhet och tjänster. Genom medlemsbreven påminns medlemsföreningarna om sitt medlemskap och uppmuntras att ta del av den service Föreningsarkivet erbjuder.

Insatser för att effektivisera och åtgärda brister i medlemsadministrationen har genomförts både för att minska arbetsbördan och minska risken för fel i handläggningen. De har även tagit sikte på att skapa marginaler för oplanerad personalfrånvaro genom att strukturera upp planeringsarbetet och göra det enklare för fler i personalen att utföra olika arbetsuppgifter vid behov. Det återstår fortfarande att se vilket genomslag insatserna kommer att få men målsättningen är att de ska skapa en tillräcklig administrativ kapacitet utifrån befintliga personalresurser. Arbetet har inkluderat följande insatser:

- En fullständig genomgång av medlemsregistret för att sortera ut föreningar som inte längre är aktiva.
- En utredning av vilka arkiv som inte tillhör medlemmar, vilka av dessa Föreningsarkivet övertagit rättigheterna till samt vilka som tillhör föreningar som fortfarande är aktiva.
- Komplettering av förteckningarna i arkivredovisningssystemet Visual Arkiv så att systemet automatiskt räknar ut hyllmeteranvändning för respektive medlemsförening.
- Ett årshjul för medlems- och bidragsadministrationen har upprättats.
- Medlemsfaktureringen har köpts in som en tjänst från redovisningsbyrån.
- Framtagandet av lathundar för medlems- och bidragsadministrationen har påbörjats för att möjliggöra för fler i personalen att utföra arbetsuppgifter vid behov.
- En översyn av föreningens blanketter och informationsblad har påbörjats.
- Faktureringen av medlemsavgifter har tidigare lagts i planeringen för att kunna ske i februari.

TS [signature] [signature] [signature] MN [signature]
aw

Arkivvård

Utvecklingsarbete och insatser för att åtgärda brister i arkivläggningen

Vid sidan av effektiviseringen av medlemsadministrationen har även arkivvården präglats av särskilda insatser och utvecklingsarbete. Detta arbete tjänar dels till att underlätta hanteringen av förfrågningar, dels till att skapa en robust grund för den löpande arkivvården. Det är i allmänhet mindre arbetskrävande att göra "rätt" från början och därför är det viktigt att få tydlig struktur på plats. Under året har föreningen företagit bland annat följande insatser:

- I den stora arkivsalen på plan 1 har den systematiska omflyttningen av arkivvolymerna fortsatt; dels för att i möjligaste mån samla ihop arkivvolymerna som hör till samma arkivbildare, dels för att skilja aktiva arkiv från avslutade dito. I samband med detta har också så kallat grovförtecknade arkiv förtecknats.
- Uppmärksningen av hyllskepp och hyllplan har kompletterats så att alla nu är uppmärskade.
- Böcker av stora format (kartböcker, kassaböcker, protokollsböcker) har separerats för att skapa en mer yteffektiv förvaring.
- Skåp för tavlor och ritningar har märkts upp i det så kallade kart-rummet på plan 2 och ett nytt skåp för tavlor har införskaffats.
- En systematisk genomgång av förteckningarna i förteckningssystemet Visual Arkiv har genomförts för att rätta felaktiga uppgifter.
- I samband med att Region Norrbotten upphandlat lokalvård från och med februari 2023 har en ny instruktion för städning i arkivlokalerna tagits fram. Därtill har även städfrekvenser uppdaterats och storstäd tillförts avtalet.
- En IPM-strategi (för att förebygga skadedjur och mögel) har tagits fram genom Arkivcentrum/Norrbottens museum. Det återstår att fastställa strategin och ta fram rutiner.
- En akutinsats har genomförts för att bevara en fana från Bodens allmänna kvinnoklubb. Fanan skickades till en auktoriserad konservator.
- Arbetet med att förteckna och fotografera fanor, liksom att tillgängliggöra fanfotografierna via förteckningssystemet Visual Arkiv, har fortsatt.
- Transkriberingar av inspelade intervjuer har tillgängliggjorts via Visual Arkiv. I dagsläget är de inte åtkomliga via webben men genom programuppdateringar från leverantören kan detta eventuellt bli möjligt under 2023.

Flottningsföreningarnas arkiv

Under året har projektet *Arkivresan*, som syftat till att ordna- och förteckna arkiven efter flottningsföreningarna, avslutats. För att avsluta arbetet med Lule älvs flottningsförening har

B 310 VEA MP M.N. RW
en

Riia fått ytterligare några veckors anställning och arkivet förväntas vara färdigförtecknat i början av 2023. Även arkivet efter Pite älvs flottningsförening har till stora delar blivit ordnat och förtecknat, men mycket arbete återstår också.

Tillgängliggörande

Samarbete med Norrbottens museum

Föreningsarkivet har ett omfattande samarbete med Norrbottens museum och dess avdelning *Arkiv & bibliotek* genom Arkivcentrum Norrbotten. Arkivcentrum har lokaler på Björkskatan i Luleå och dessa rymmer förutom arkiv och personalutrymmen också en reception, en forskarsal och ett referensbibliotek. Personalen har ett nära samarbete, framförallt i arbetet med att tillgängliggöra arkivbestånden. Samarbetet regleras formellt av ett avtal med Region Norrbotten. Ett nytt avtal trädde i kraft den första januari 2022 och gäller till den 1 januari 2025; avtalet gör en tydligare åtskillnad än tidigare mellan Föreningsarkivets och museets verksamhet. Eftersom museet från april och framåt inte har haft någon chef på plats har Föreningsarkivets chef tagit en stor del av det övergripande ansvaret för gemensamma frågor, som genom att hantera lokalfrågor och ta fram underlag inför lokalvårdsupphandling, ta in offerter för en ny receptionsdisk, fördela vissa arbetsuppgifter och ta fram riktlinjer för förfrågningar och ordningsregler för forskarsalen.

Arkivcentrums ordinarie besökstider har varit tisdag-torsdag kl. 9-15 men det har även varit möjligt att boka besök utanför öppettiderna. Personalen från såväl Föreningsarkivet som museet delar på ansvaret för bemanningen av receptionen och förfrågningar om arkivmaterial fördelas utifrån deras innehåll. En och samma förfrågan kan inte sällan behöva hanteras av såväl Föreningsarkivet som museet.

Arkivpedagogik

Föreningsarkivet har fortsatt bidra till Arkivcentrums arkivpedagogiska verksamhet, såväl i planering som genomförande. Genom arkivpedagogiken skapas möjligheter att nå ut till en bredare allmänhet eller specifika målgrupper, väcka intresse för arkivverksamheten och sprida kunskap om de resurser den erbjuder var och en att ta del av. Under året har 13 arkivcaféer, med föreläsningar på olika teman, arrangerats i Arkivcentrums bibliotek. Ett av dessa genomfördes i hybridform där film strömmades på Facebook samtidigt som evenemanget genomfördes. Föreningsarkivet har också arrangerat eller medarrangerat fem olika arkivvisningar av den typ som kräver särskilda förberedelser: visning med minoritetsfokus för LTU/forskare och studenter från Canada (12/5), dräktvisningar tillsammans med museets samlingar och Dräkrådet (4/10, 6/10), visning för Universitetsbiblioteket (3/10) samt visning för Norrbottens dövas teckenspråksförening (8/10). Därutöver har även mindre visningar genomförts.

Liksom tidigare år deltog Föreningsarkivet i att arrangera Arkivens dag som ägde rum lördagen den 12 november på temat "Myter och mysterier". Den innehöll en utställning med arkivhandlingar om Korpelärorelsen, arkivvisningar på tema handstilar, bomärken och mystiska föreningsarkiv samt två föreläsningar – den ena en introduktion till arkivstudier och

FS DEA MP MN PN
BS CW

den andra om Piteås legender förr och nu. Besöksantalet på 57 personer var något lägre än vad som personalen bedömer är ett genomsnitt.

Under året framarbetades också ett nytt arkivpedagogiskt koncept riktat till skolelever under rubriken *Byakistan*. Detta är ett dokumentations- och insamlingsprojekt som syftar till att öka intresset för lokalhistoria, tillvarata barns och ungas perspektiv och stärka deras representation i Norrbottens museums arkiv och samlingar. Föreningsarkivet deltog i planeringsarbetet men sedan lämnat över genomförandet till museet. Ytterligare en del i projektet är en folder som ska spridas via biblioteken i Norrbotten och Föreningsarkivets medlemmar i syfte att uppmuntra till arkivering av fler byakistor.

Slutligen ska också nämnas att Föreningsarkivet med anledning av det arbete som pågår i Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset har ställt i ordning och kompletterat en utställning om Norrbottens arbetsstugor som visats på Norrbottens museum. Bakom detta står Föreningsarkivets arkivarie Ginger Karström som på samma tema också bidragit med en 11 minuter lång presentation till utbildningsradions filmade föreläsningsserie *Länsmuseerna berättar*.

Samarbete med LTU

Samverkan med LTU har fortsatt inom ramen för metodkurs i historia, med studiebesök, och material till metodövningar. Nytt för i år var att Arkivcentrum erbjöd en introduktionsföreläsning om arkivstudier. Som vanligt fick studenterna därutöver individuell vägledning och service.

Webbplats och sociala medier

Föreningsarkivet har en egen sida på Norrbottens museums webbplats. På grund av brister och begränsningar hos webbplatsen finns det planer på att skapa en ny sådan men detta projekt kan inte förverkligas förrän tidigast 2024.

Finansiering och uppdrag

Föreningsarkivet finansieras genom medlemsavgifter, regionala och statliga medel som förmedlas av Region Norrbotten i den rådande kultursamverkansmodellen samt kommunala bidrag. Föreningsarkivet erhåller därtill ersättning från Arbetsförmedlingen.

Föreningsarkivet har i uppdrag av Region Norrbotten att:

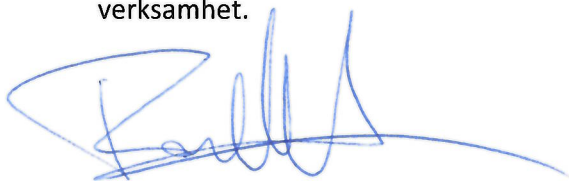
- dokumentera, förvara och bevara arkivmaterial från Norrbottens läns föreningsliv,
- arbeta med utvecklingsinsatserna under kapitlet "Arkiv" i Region Norrbottens Kulturplan
- tillgängliggöra material fysiskt och digitalt för universitet, studieförbund, föreningsmedlemmar, skolor, ungdomar och allmänhet
- utveckla den pedagogiska verksamheten för barn och unga
- samverka och bygga nätverk mellan länets organisationer, föreningar och övriga aktörer med koppling till organisationen,

[Handwritten signatures and initials in blue ink]

- fortsätta arbetet med särskilt fokus på digitalisering och lösningar för digitalt tillgängliggörande
- arbeta aktivt med kontinuerlig programverksamhet
- uppfylla samtliga generella villkor samt för området specifika villkor beskrivna i *Villkor för kulturenhetens verksamhetsbidrag*
- arbeta systematiskt för hållbarhet, jämlikhet, jämställdhet och tillgänglighet
- medverka till samverkan och nätverksbyggande mellan länets organisationer, föreningar och övriga aktörer med koppling till organisationen
- återuppta och genomföra pausade och framflyttade aktiviteter, projekt och samarbeten med anledning av coronapandemin.

Slutord

Styrelsen för Norrbottens Föreningsarkiv vill framföra ett varmt tack till medlemmar och finansiärer för ekonomiskt stöd och engagemang som möjliggjort Föreningsarkivets verksamhet.

Roine Viklund, ordförande

Thomas Åkerlund, ledamot

Mats Nordström, ledamot

Margareta Pohjanen, ledamot

Peter Eriksson, ledamot

Elisabeth Lindberg, ledamot

Bengt-Åke Strand, ledamot